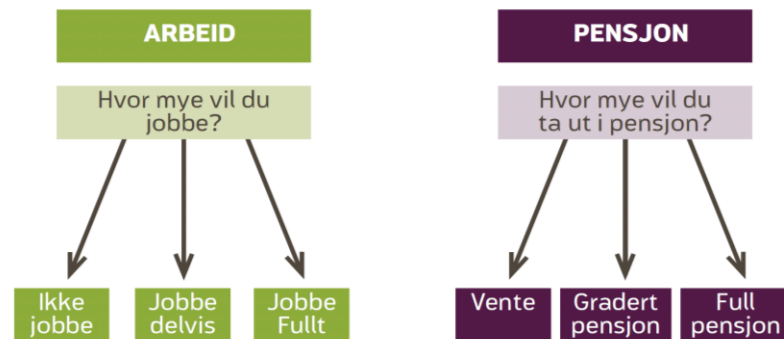




Effekter av pensjonsreformen

Møte i Pensjonsforum
15. juni 2012

Ole Christian Lien
Arbeids- og velferdsdirektoratet
ole.christian.lien@nav.no



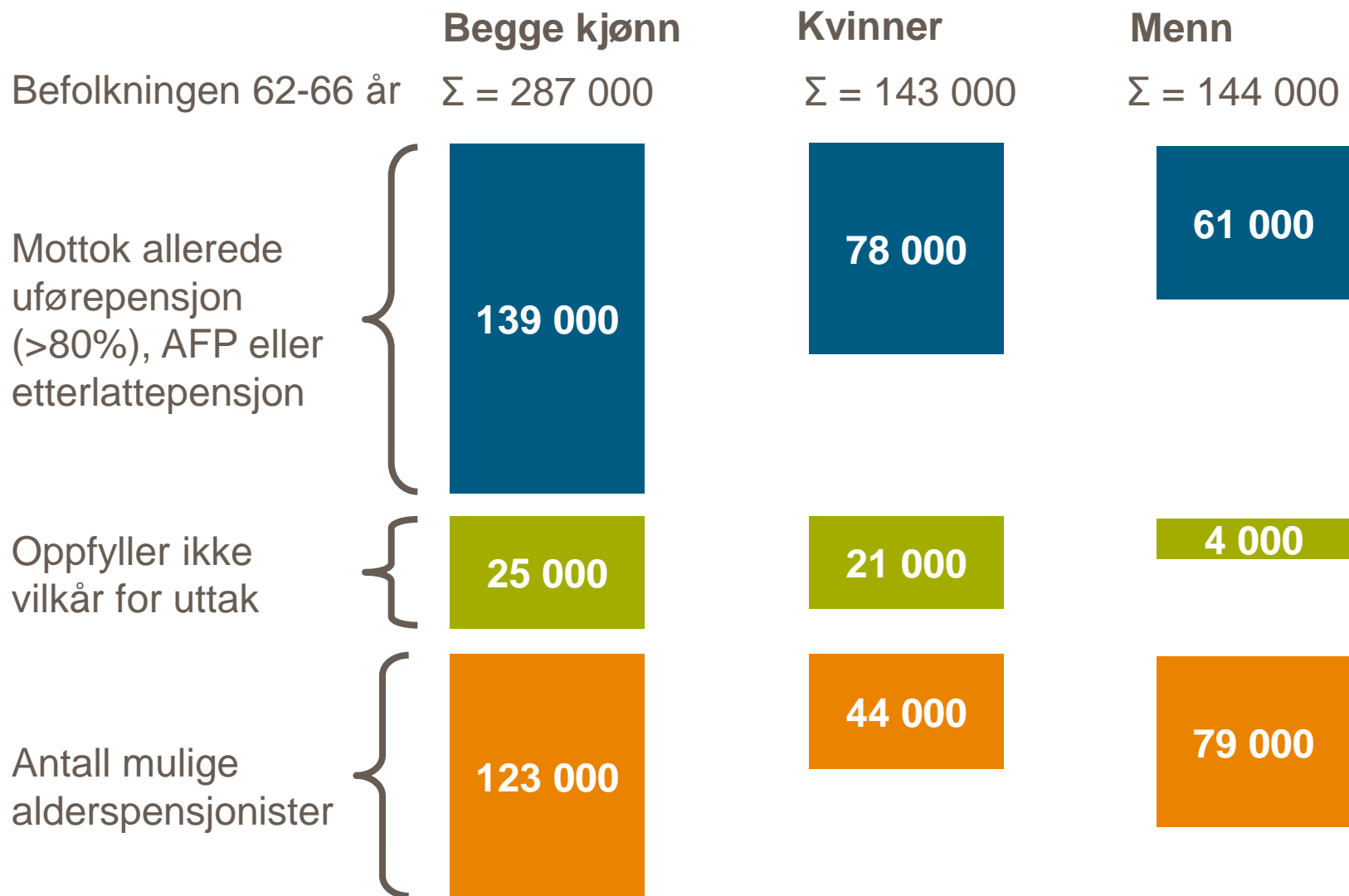


Agenda

Hva vet vi hittil om effekten av pensjonsreformen:

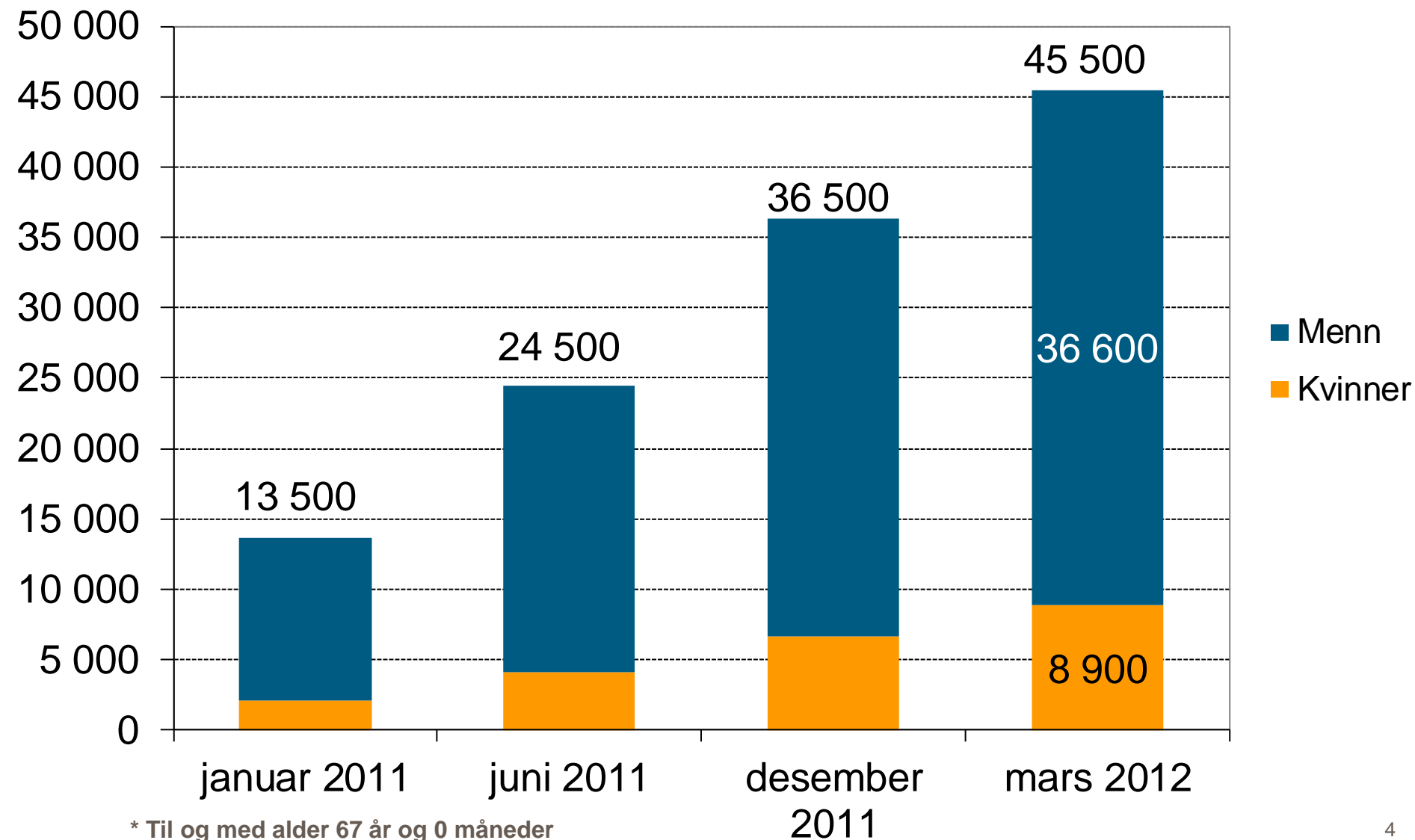
- Hvor mange og hvem har tatt ut alderspensjon før 67 år?
- Hvordan har reformen påvirket sysselsettingen?
- Når lønner det seg økonomisk å ta ut alderspensjon?

Hvor mange under 67 år* kan ta ut alderspensjon? (mars 2012)



* Til og med alder 67 år og 0 måneder

45 000 under 67 år* mottar alderspensjon → 37 prosent av de som kan



E24!

ELIN ØRJASÆTER

Rosa-Høyres sykelønn


KJETIL MELBY

Tuppen og

NYHETER

BØRS

JOBB

MEDIA

BIL

KOMMEN

Børs og finans

Aksjetips

Kvartalsresultater

Makro og politikk

Næringsliv

IT

E



PENSJONSBUDSJETTET: Sprakk med 1,7 milliarder kroner. Men finansminister Sigbjørn Johnsen (Ap) mener balansen vil komme på sikt.

Foto: TERJE BENDIKSBY NTB scanpix

Gigantsprekk i pensjonsutgiftene

Staten må ut med 1,7 milliarder mer i pensjonsutgifter enn det som var planlagt i år. - Ikke overraskende, ifølge Sigbjørn Johnsen.

E24!

ELIN ØRJASÆTER

Rosa-Høyres sykelønn


KJETIL MELBY

Tuppen og

NYHETER

BØRS

JOBB

MEDIA

BIL

KOMMEN

Børs og finans

Aksjetips

Kvartalsresultater

Makro og politikk

Næringsliv

IT



BOM: Betydelig flere går av med pensjon før de fyller 67 år enn det statsminister Jens Stoltenberg hadde regnet med.

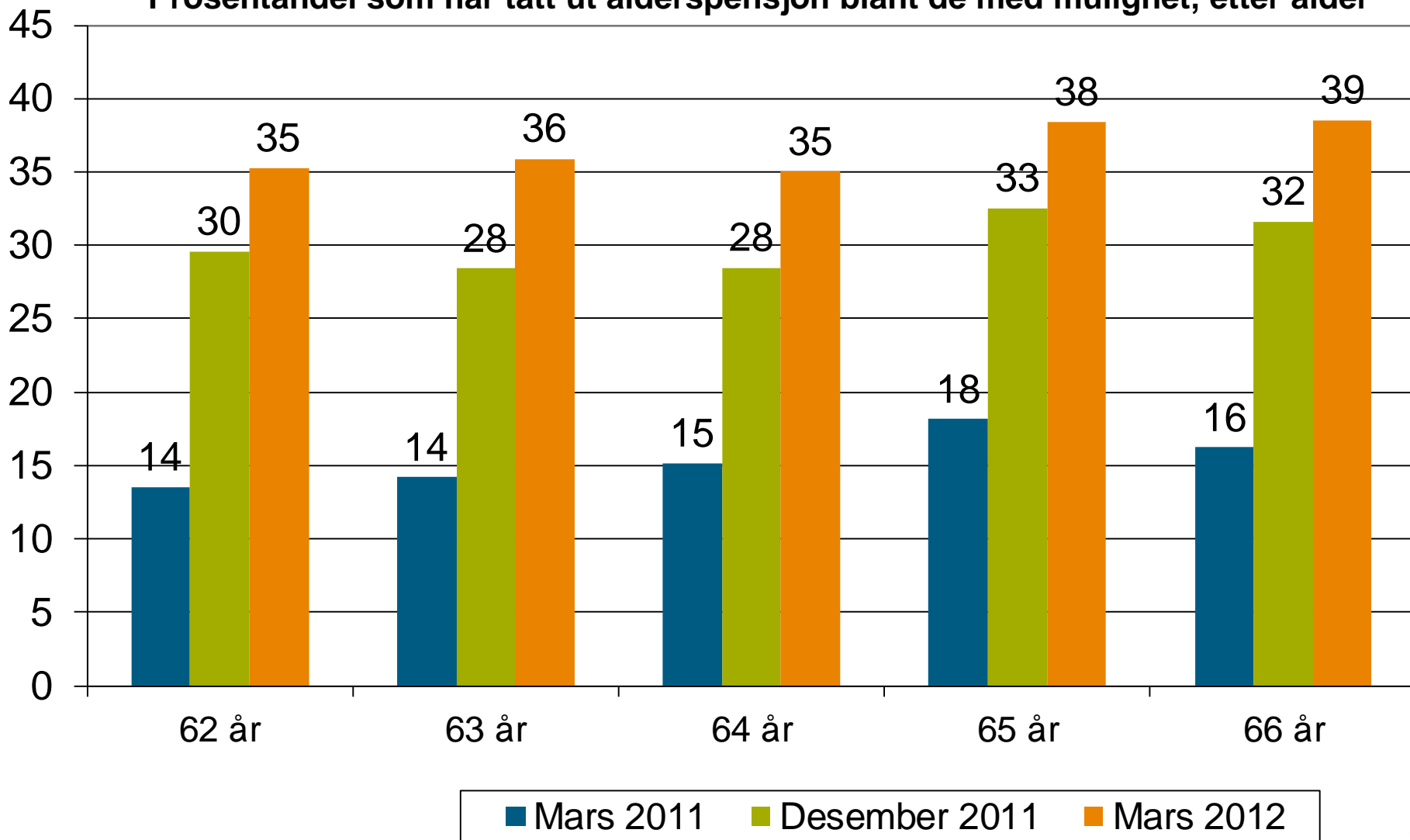
Foto: FREDRIK VARFJELL NTB scanpix

Pensjonistbom for Stoltenberg

50.000 norske arbeidstakere velger å gå av med pensjon før de fyller 67 år. Det er langt flere enn regjeringen planla for i statsbudsjettet.

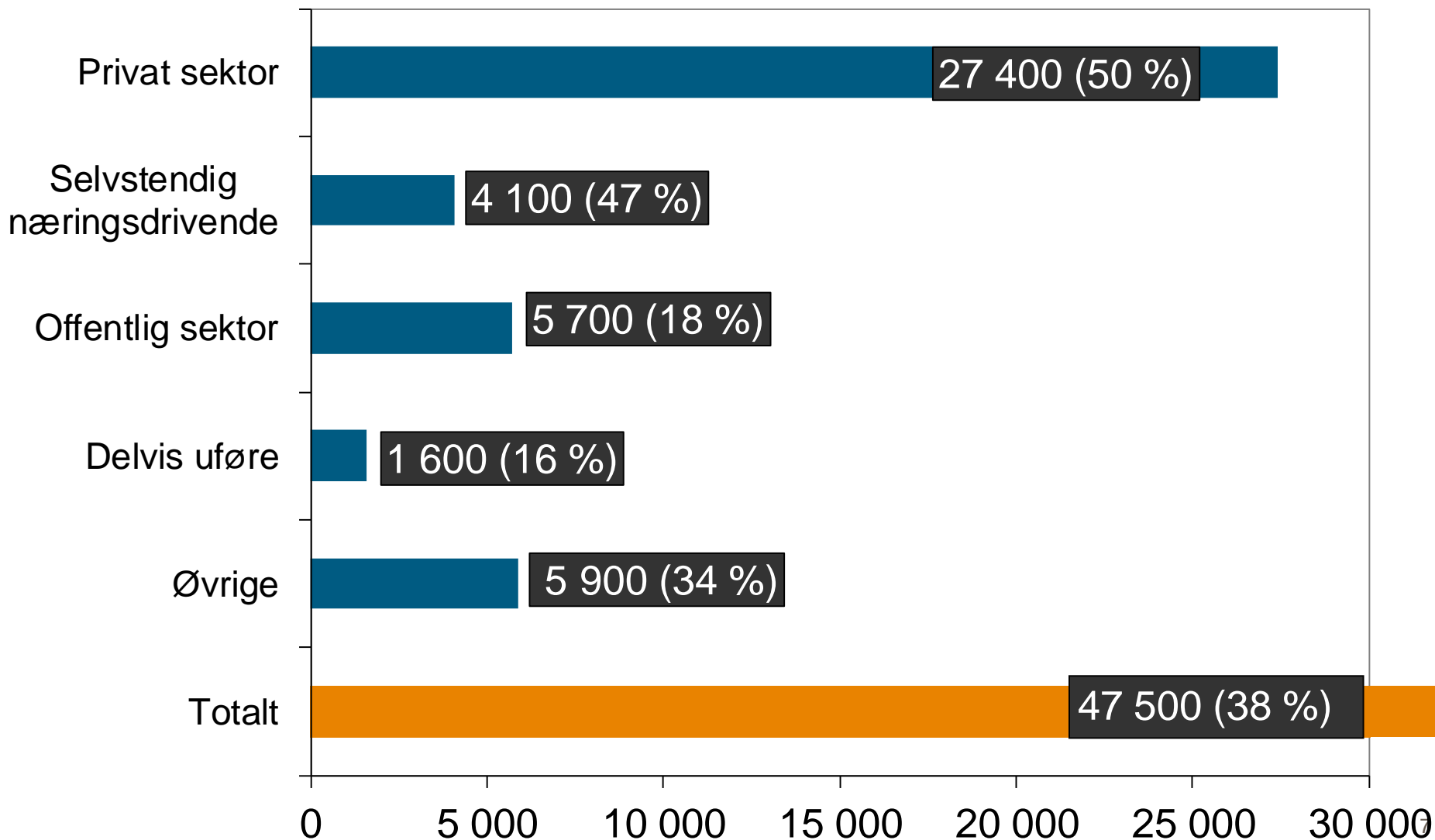
En av tre tar nå ut alderspensjon allerede fra 62

Prosentandel som har tatt ut alderspensjon blant de med mulighet, etter alder



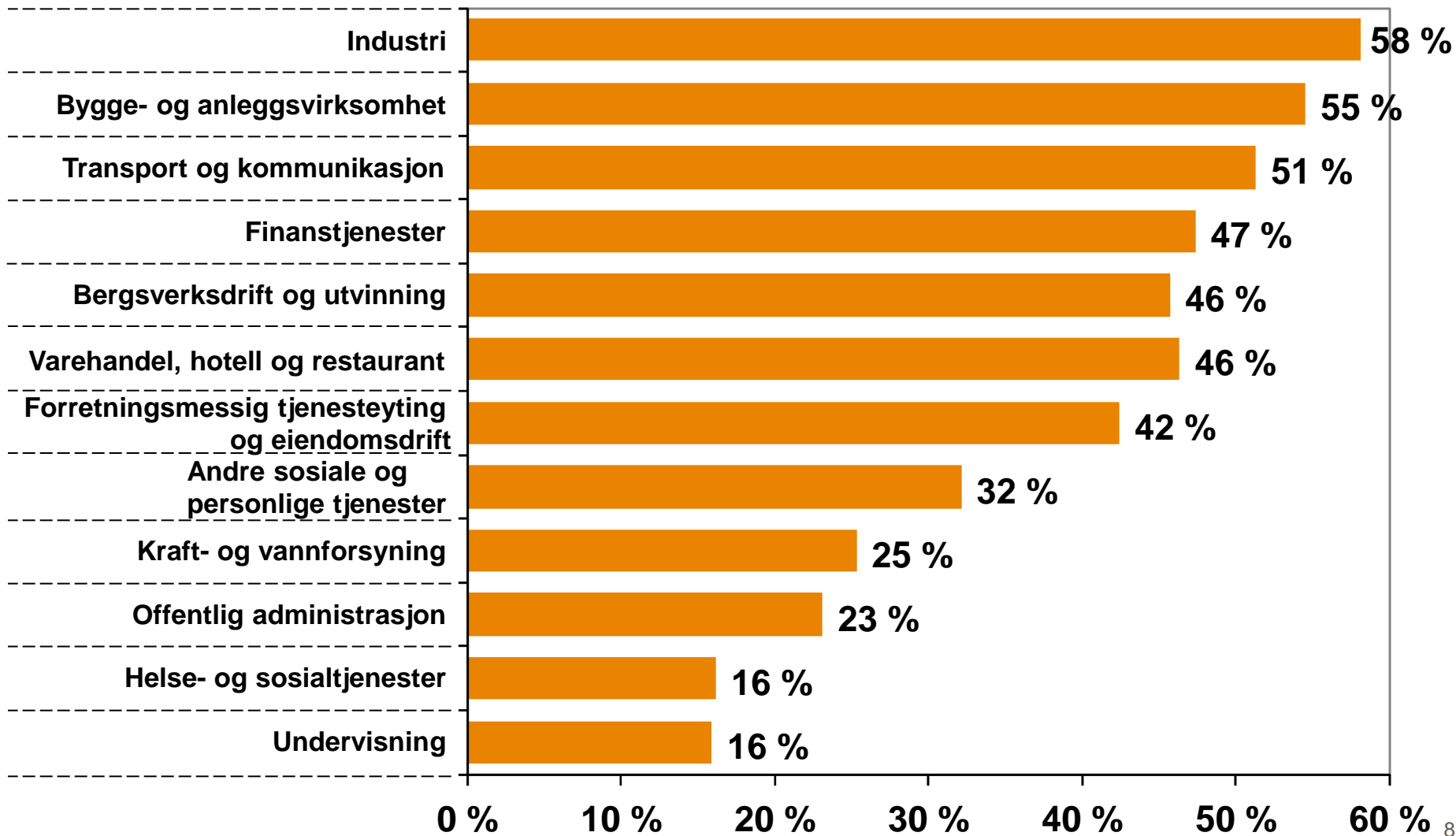
Halvparten har allerede tatt ut pensjon i privat sektor

Alderspensjonister 62–66 år i apr. 2012 fordelt etter hva de gjorde før uttak

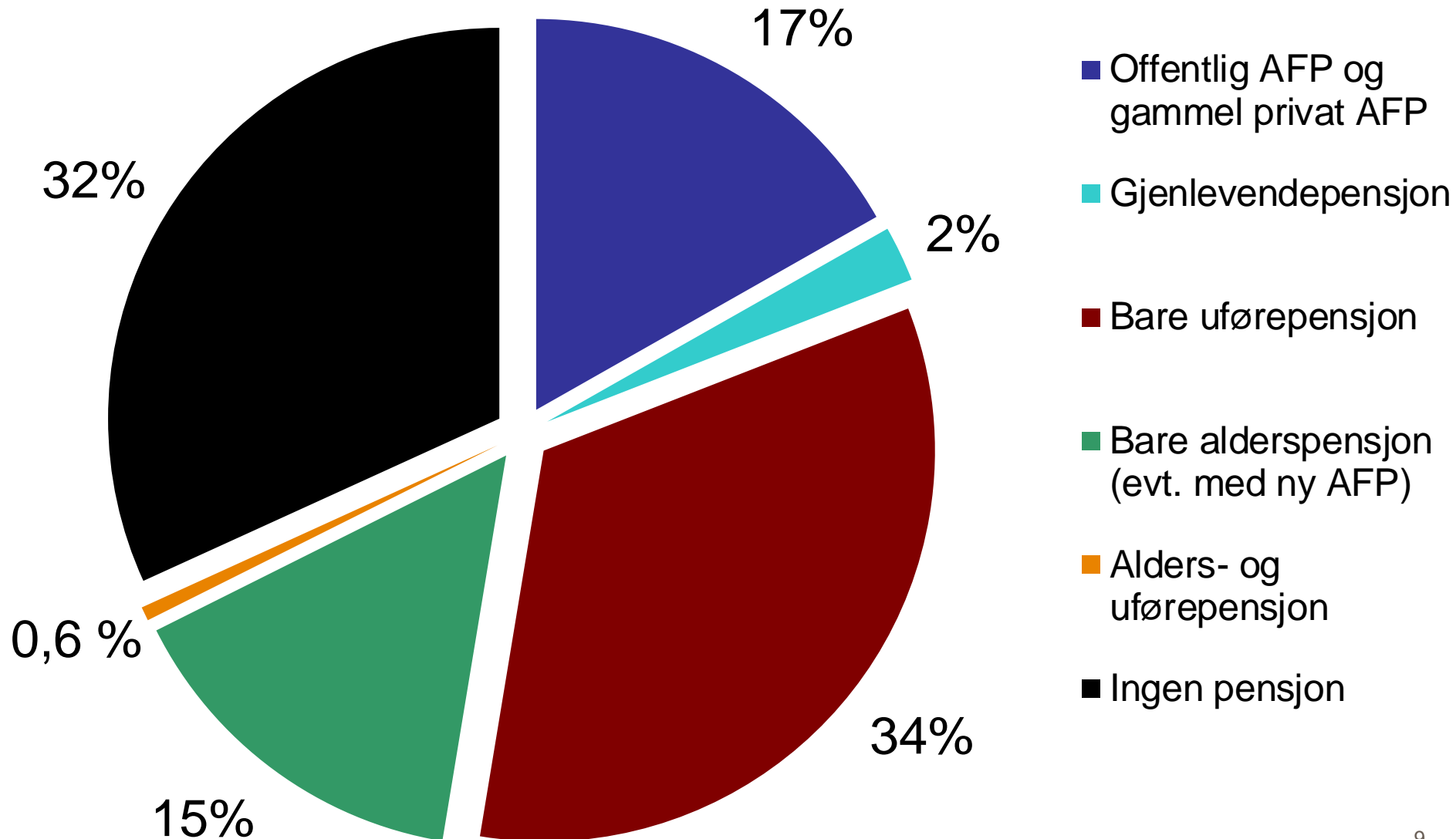


Størst uttak i industri og bygg- og anlegg

Uttaksrater per næring blant de under 67 år, mars 2012



Nesten sju av ti fra 62 til 66 mottar nå pensjon (mars 2012)



Agenda

Hva vet vi hittil om effekten av pensjonsreformen:

- Hvor mange og hvem har tatt ut alderspensjon før 67 år?
- Hvordan har reformen påvirket sysselsettingen?
- Når lønner det seg økonomisk å ta ut alderspensjon?

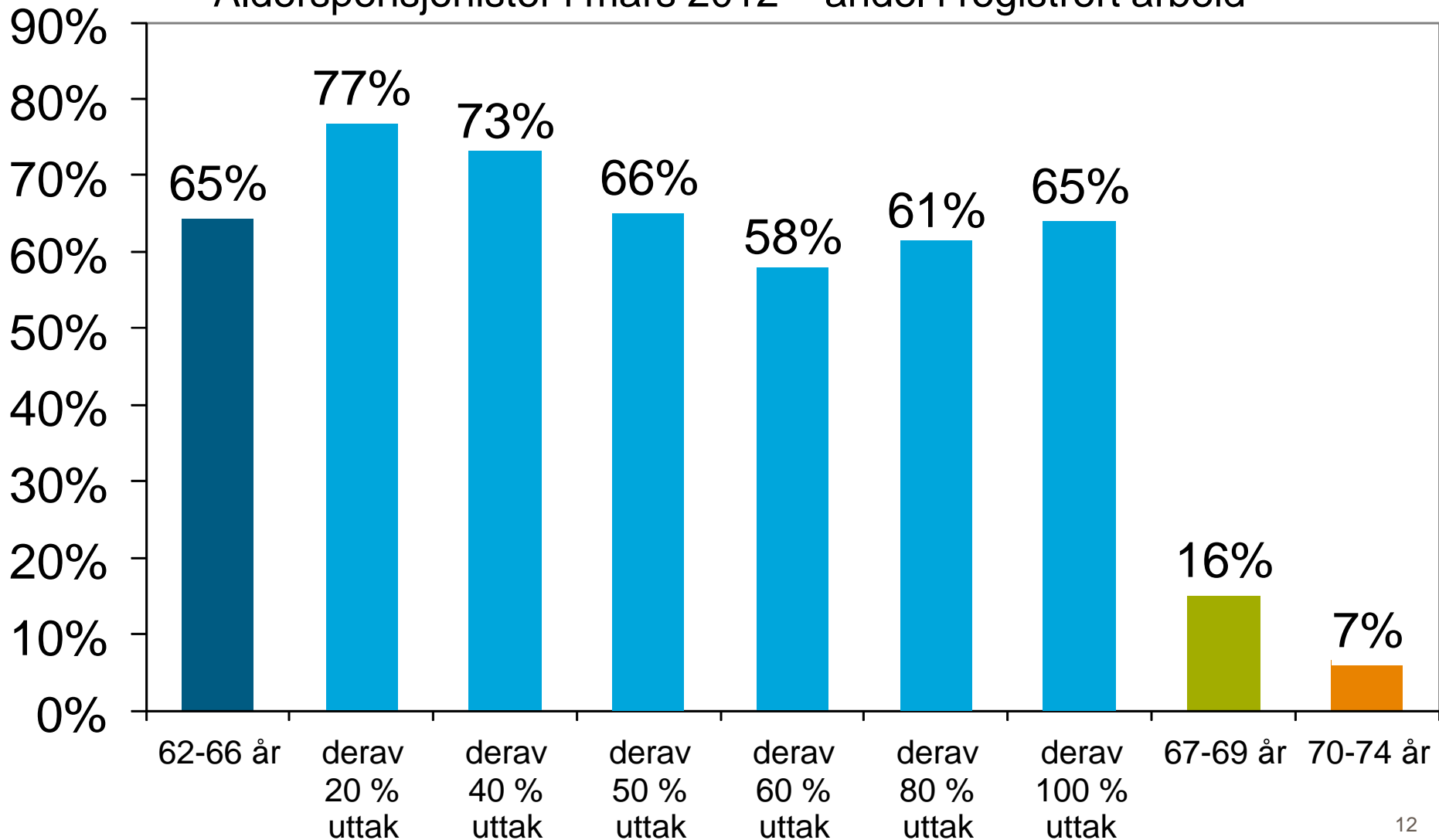
Hvilke effekter kan vi forvente på sysselsettingen?

- **Hva kan påvirke sysselsettingen?**
 - Nøytrale uttaksregler (+)
 - Lønnsinntekt og alderspensjon kan fritt kombineres (+)
 - Nye skatteregler (+)
 - Levealdersjustering (+)
 - Nye opptjeningsregler (+)
 - Fleksibelt uttak fra 62 år (÷)

- **Hvem kan påvirkes?**
 - De som per nå jobber i privat sektor eller som selvstendig næringsdrivende
 - Offentlig sektor påvirkes i liten grad pga. videreføring av samme AFP-ordning som tidligere
 - Uføre påvirkes ikke

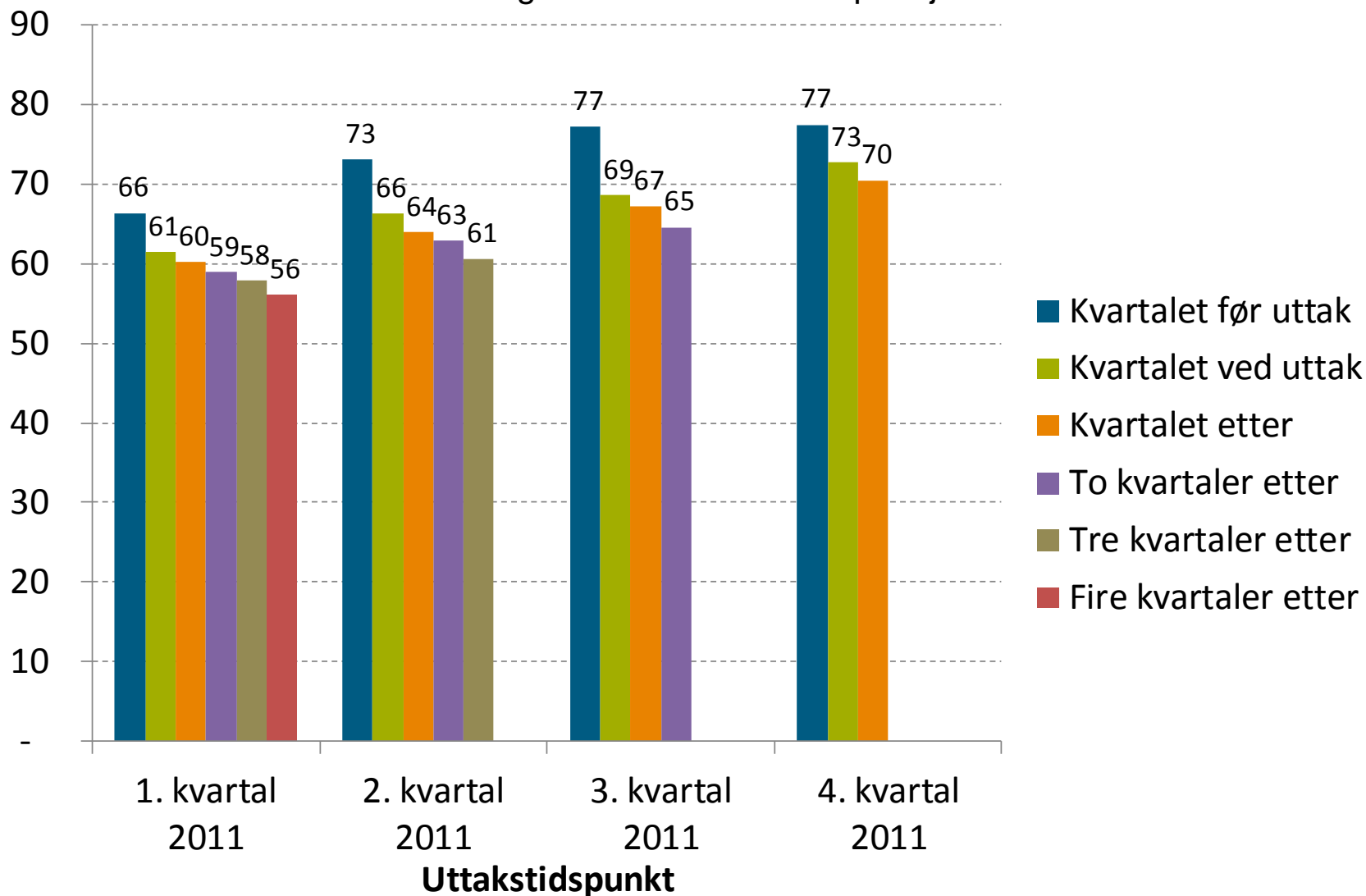
Nesten to av tre alderspensjonister under 67 jobber...

Alderspensjonister i mars 2012 – andel i registrert arbeid



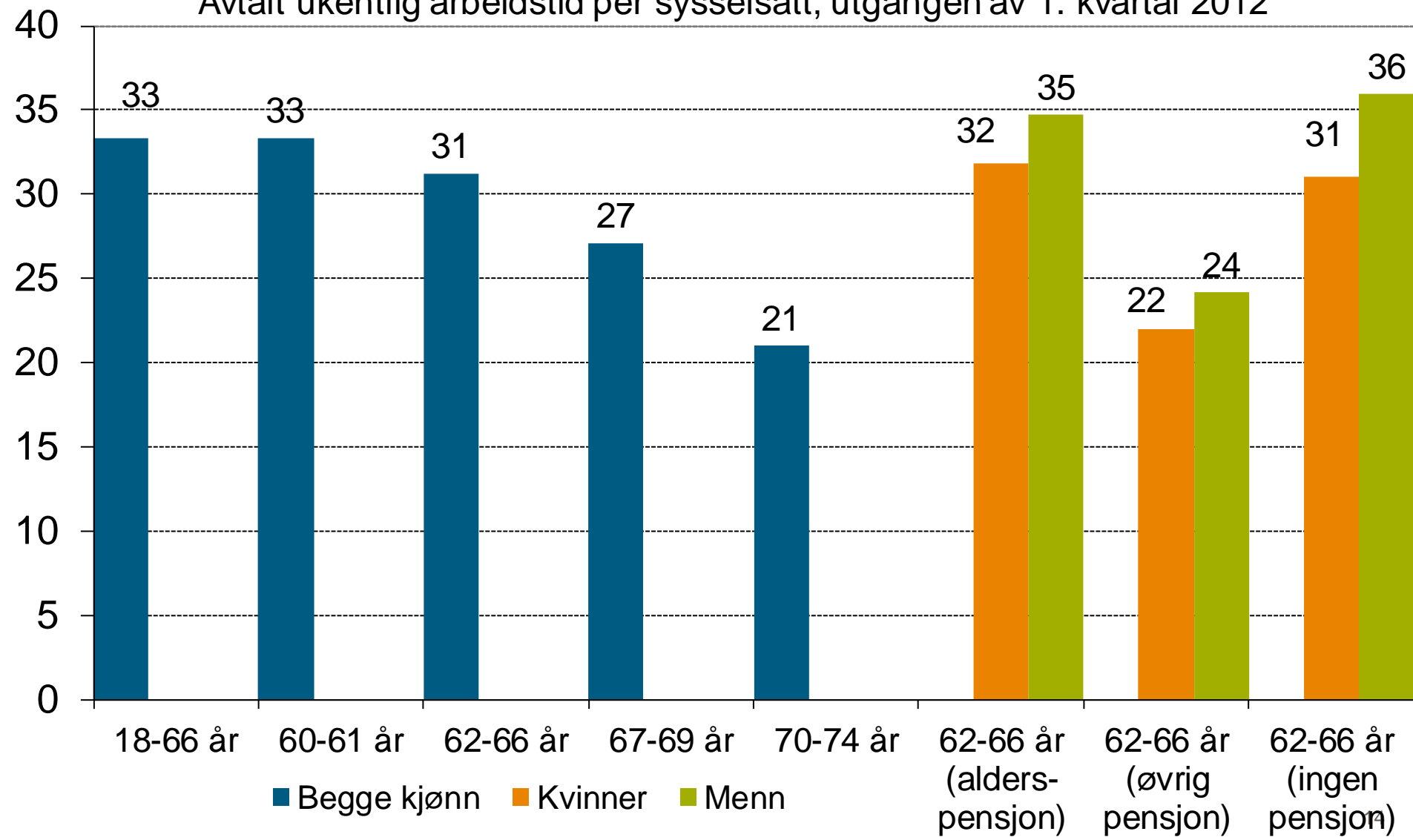
...og ganske få 62–66-åringer slutter i jobb etter uttak av alderspensjon

Prosentandel i arbeid før og etter uttak av alderspensjon



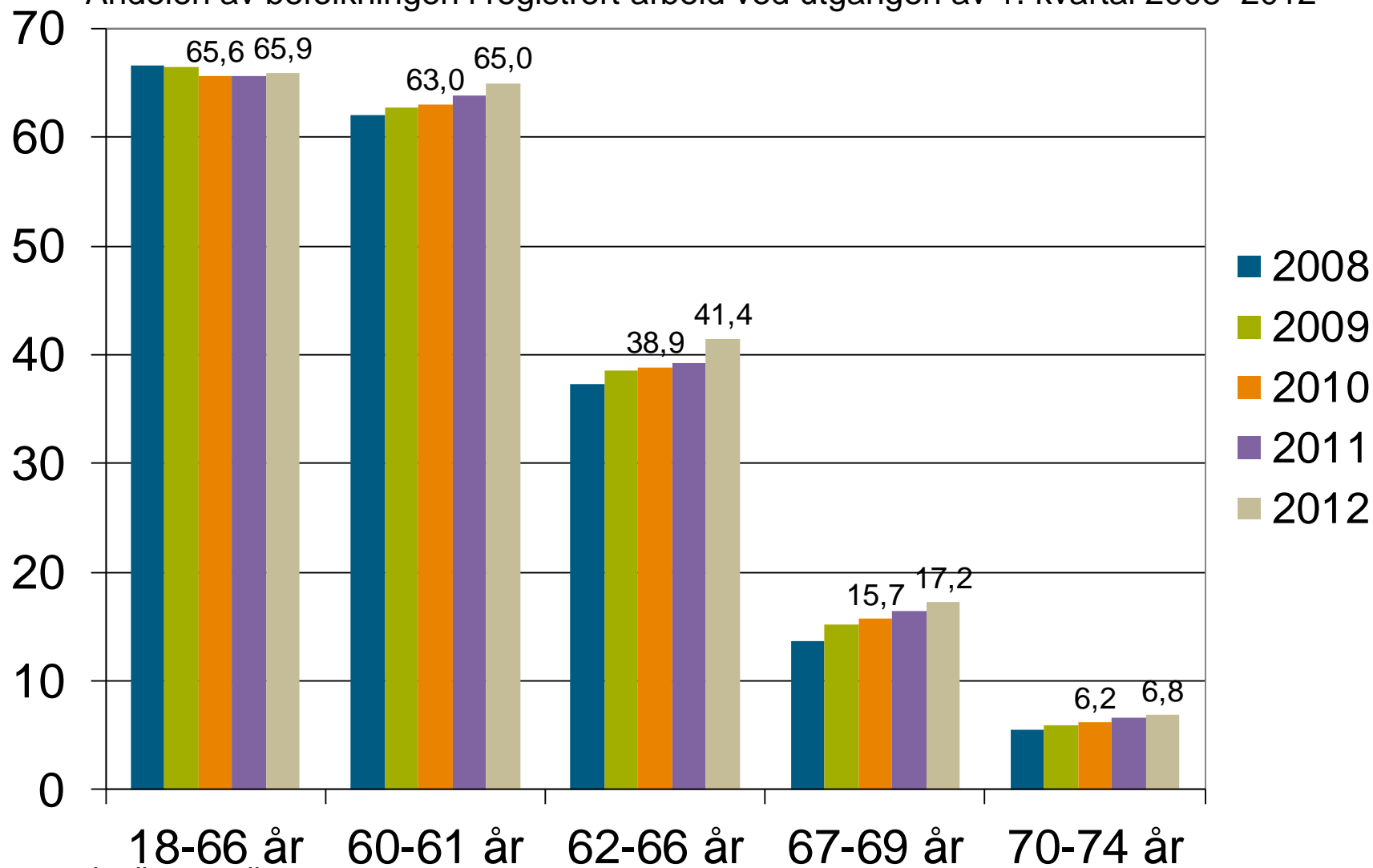
Høy stillingsandel blant de som kombinerer arbeid og alderspensjon

Avtalt ukentlig arbeidstid per sysselsatt, utgangen av 1. kvartal 2012



Sysseissettingen øker år for år blant de over 60

Andelen av befolkningen i registrert arbeid ved utgangen av 1. kvartal 2008–2012*



* Aldersstandardiserte tall

Konklusjon så langt

- 45 000 under 67 år mottok alderspensjon i mars – om lag 37 prosent av de som hadde muligheten til det
- Fire av fem av disse er menn
- Nesten to av tre under 67 arbeider ved siden av alderspensjonen (og med høy stillingsandel)
- Økt sysselsetting for de over 60 etter at reformen ble innført
 - Særlig stor økning for aldersgruppen 62–66 år

Agenda

Hva vet vi hittil om effekten av pensjonsreformen:

- Hvor mange og hvem har tatt ut alderspensjon før 67 år?
- Hvordan har reformen påvirket sysselsettingen?
- Når lønner det seg økonomisk å ta ut alderspensjon?

Mange har gitt råd om at tidlig uttak lønner seg

- Det beste vil for mange være å ta ut alderspensjon allerede fra fylte 62 år, men samtidig fortsette å jobbe alt de orker

Rådgiver for Norsk Pensjonistforbund Carsten O. Five til NTB 16. mars 2010

- I de fleste eksemplene jeg har sett på, må man bli rundt 90 år før det skal lønne seg å vente med å ta ut pensjon

Alexandra Plahte til Aftenposten 8. november 2011

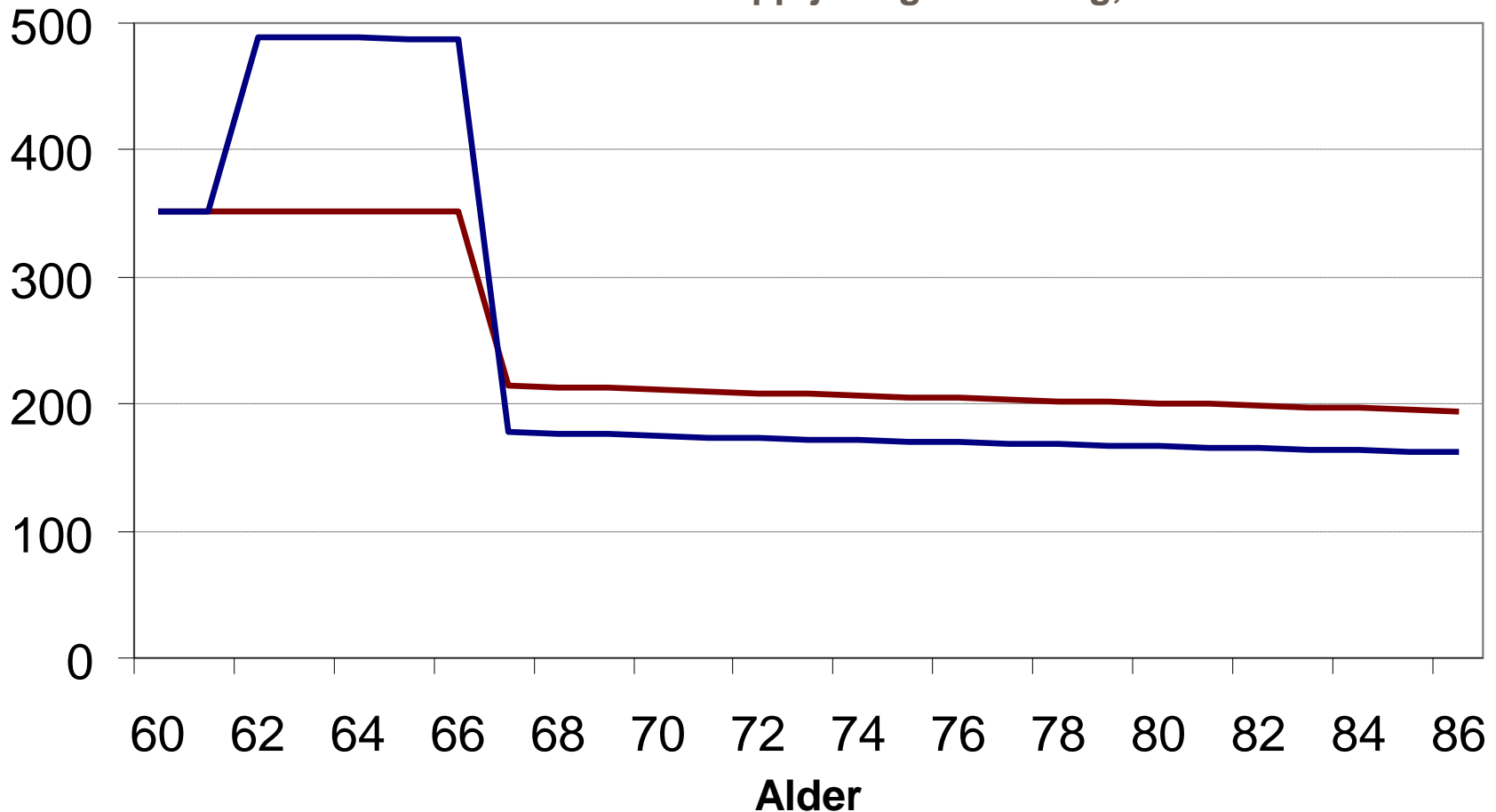
- Vår erfaring tilsier at omlag halvparten tjener mye på å starte uttak av folketrygd så tidlig som mulig

Birger Myhr, daglig leder i Pensjonseksperter til VG/Dine Penger 22. januar 2012



Ta ut alderspensjon når jeg slutter i arbeid – eller tidligere?

Inntekt etter skatt i 1000 kroner ved uttak fra 62 og 67 år ved arbeid til 67.
500 000 kroner i inntekt i 40 opptjeningsår. Enslig, født 1950



— Uttak fra 62 år — Uttak fra 67 år

Alderspensjon beregnes fra historisk levealder – men reell levealder vil bli høyere

	Forventet levealder for en 62-åring i 2012
Historiske tall brukt ved beregning av alderspensjonen (samme for begge kjønn)	83,4
Reell prognose* – menn	84,2
Reell prognose* – begge kjønn	85,9
Reell prognose* – kvinner	87,5

* mellomalternativet i SSBs befolkningsfremskrivninger

Levealderen for 62-åringene varierer med $\pm 3-4$ år mellom yrker

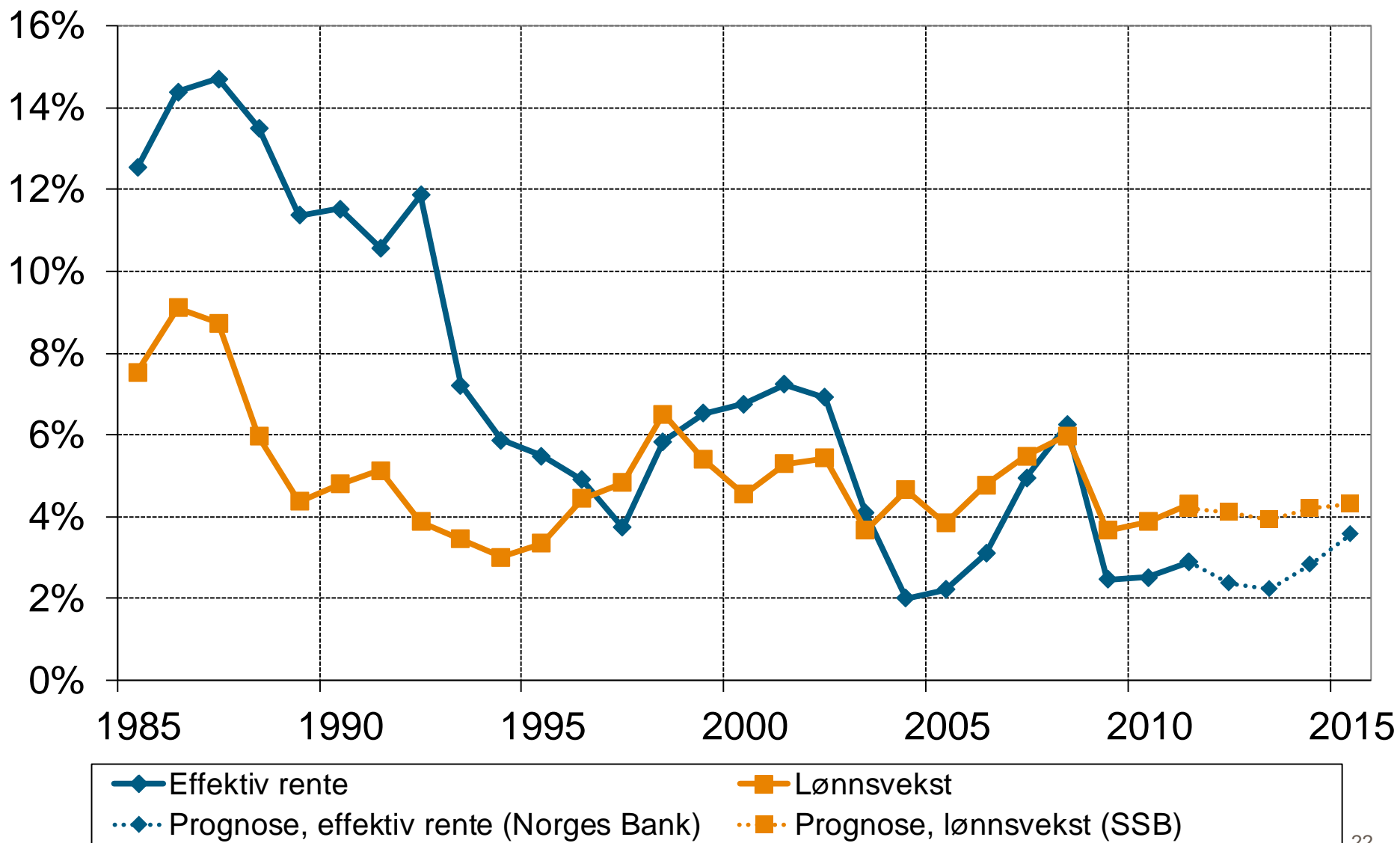
Fem på topp:

Kvinner		Menn	
Skoleledere	87,8	Universitets- og høyskolelærere	84,0
Fysioterapeuter mv.	87,3	Lektorer og adjunkter	83,7
Medisinsk arbeid	87,2	Prester mv.	83,6
Lektorer, adjunkter	86,7	Arkitekter	83,3
Lærere mv.	86,5	Leger	83,3

Fem på bunn:

Kvinner		Menn	
Kjemisk prosessarbeid mv.	82,6	Hovmestere, servitører	77,0
Husbestyrere / hushjelpere	82,7	Pakkere mfl.	77,3
Jern- og metallvarearbeid	82,7	Matroser	77,3
Grafisk arbeid	82,9	Gårdsarbeidere	77,3
Hovmestere, servitører	82,9	Drosjesjåfører	77,4
Gjennomsnitt	84,1	Gjennomsnitt	80,0

Norges Bank spår fortsatt lav rente



Når lønner det seg å ta ut alderspensjon – rent økonomisk?

Kvinner:

- Nesten uansett tjent med å utsette uttaket til de slutter i arbeid

Menn:

- Ved gjennomsnittlig levealder og rentenivå som anslått, er menn ofte tjent med utsatt uttak – og særlig de med inntekt over snittet
- Ved høyere rentenivå eller antatt levealder betydelig under gjennomsnittet: Kan tjene på tidlig uttak
- Egenandel ved sykehjem har beskjeden effekt – reduserer gevinsten ved uttak fra 67 år med 20 000–25 000 kroner.
- Formuesskatt monner mer – kan øke gevinsten ved utsatt uttak med 45 000–90 000 kroner

2 // 2012

Arbeid og velferd

Utviklingen på arbeidsmarkedet

Bedriftsundersøkelsen 2012

662 000 tapte årsverk i 2011

Forventa pensjoneringsalder og yrkesaktivitet

Har gradert sykmelding effekt på sykefraværet?

Fedre tar ut hele fedrekvoten – også etter at den ble utvidet til ti uker

Flere yrkesaktive pleier pårørende i livets slutfase

Les mer i Arbeid og velferd:

<http://www.nav.no/Om+NAV/Tall+og+analyse/Analyser/Arbeid+og+velferd>